जि.प्र.का.सिरहा द.नं. ८७-०७०/७१

तराई मधेशको लोकप्रिय पत्रिका

मार्गानुगामी
राष्ट्रिय दैनिक

MARGANUGAMI NATIONAL DAILY

कुनै पनि विचार, समाचार र विज्ञापन प्रकाशन गर्नु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस्। हामी तपाईंलाई उचित स्थान दिनेछौं। साथै राष्ट्रिय तथा स्थानीय पत्रपत्रिकामा कुनै पनि विज्ञापन प्रकाशन गर्न चाहनु हुन्छ भने सम्पर्क गर्नुहोला।

मार्गानुगामी राष्ट्रिय दैनिकको कार्यालय
गोलबजार नगरपालिका-६, सिरहा
फोन नं.: ०३३-५४०३५६
मो. नं. ९८५२८३२६३४, ९८०१५००३५६
इमेल : mgnd2070@gmail.com

बर्षः ११, अंकः १३० पृष्ठः ४ — २०८१ भदौ ३१ गते सोमबार (Monday 16 Sep. 2024) — मूल्य रु. ५।- — इमेल : mgnd2070@gmail.com

ब्राउन सुगरसहित तीन जना प्रहरी नियन्त्रणमा

सिरहा, ३० भदौ। सिरहा प्रहरीले ठूलो परिमाणमा प्रतिवन्धित लागु पदार्थ ब्राउन सुगरसहित तीन जनालाई नियन्त्रणमा लिएको छ। पूर्वपश्चिम राजमार्ग अन्तर्गत कर्जन्हा नगरपालिका १० प्रयागपुर चोकबाट करिब ८ सय ग्राम ब्राउन सुगरसहित शनिबार बेलुकी धनुषाको धनुषाधाम नगरपालिका ३ का ३५ वर्षीय उमेश ठाकुर र बटेश्वर गाउँपालिका २ बटेश्वर का ५० वर्षीय प्रबेश ठाकुरलाई नियन्त्रणमा लिएको हो। मिर्चैयाबाट बन्दीपुरतर्फ जाँदै गरेको प्रदेश २-०२-००४ प ३३३ नम्बरको मोटरसाइकललाई संकालागि जाँच गर्ने क्रममा मोटर साइकलमा सवार दुवैजनालाई ब्राउन सुगरसहित नियन्त्रणमा लिएको इलाका प्रहरी कार्यालय मिर्चैयाका प्रमुख डीएसपी पंज कुमार बाखुले जानकारी दिए।

उनले पक्राउ परेकाहरुले दिएको सूचनाका आधारमा थप एकजनालाई काठमाडौंबाट नियन्त्रणमा लिएर ल्याउँदै गरेको बताए। उनले हामीले यस्तो खालको गतिविधी भईरहेको भन्ने थाहापाएर संका लागेकाहरुलाई जाँच गर्ने क्रममा उनीहरुलाई सामानसहित नियन्त्रणमा लिएको बताए। उनले भने, 'हामीलाई पहिला नै यस्तो गतिविधि भईरहेको भन्ने जानकारी आईसकेकोले त्यहि आधारमा हाम्रो पनि तयारी थियो। तर यति ठूलो परीनाममा छ भन्ने हामीले सोकेका थिएनौं। जति ब्राउन सुगर वरामद भयो।' पक्राउ परेका दुवैजनाले आफूहरु भरिया भएको भन्ने बताउँदै आएको प्रहरीको भनाई छ। प्रहरीले यस सम्वन्धमा थप अनुसन्धान गरिरहेको जनाएको छ।

सर्लाहीको हरिवन नगरपालिकाका वडाध्यक्षले खोसे मेयर र उपमेयर चढ्ने गाडी

ओमप्रकाश ठाकुर

सर्लाही, ३० भदौ। नगरले बजेट नल्याएको भन्दै सर्लाहीको हरिवन नगरपालिकाका वडाध्यक्षहरूले मेयर तथा उपमेयर चढ्ने गाडीको साँचो नियन्त्रणमा लिई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको जिम्मा लगाएका छन्। बजेटको माग गर्दै ११ वटै वडाका वडाध्यक्षहरूले आइतबार नगर प्रमुख रमेश बुढाथोकी चढ्ने प्रदेश-२-०३-००१ भ-००२० नम्बरको स्कार्पियो तथा उपप्रमुख हरिमाया घलान चढ्ने ना१भ १५७१ नम्बरको सुमो नियन्त्रणमा लिई साँचो प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत देवेन्द्र सापकोटालाई बुझाएका छन्। बजेटको छिनोफानो नहुन्जेल साँचो नदिने अडान वडाध्यक्षहरूको छ। नगर सभा उद्घाटन भएको डेढ महिना बितिसक्दा पनि आन्तरिक द्वन्द्वका कारण २०८१/०८२ को बजेट आउन सकेको छैन। हरिवनको बजेट तथा

योजनामा वडाध्यक्ष र मेयरबीच विवाद देखिएको छ। वडाध्यक्षहरूले शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि लगायतको क्षेत्रमा एकमुष्ट ठोस योजनाको माग गरेका छन्। उनीहरूले मेयर बुढाथोकीले टुक्रे योजना राख्न खोज्दा विवाद उत्पन्न भएको बताए। हरिवन-३ का वडाध्यक्ष दीपमान लोप्चनले मेयरले

-बाँकी तीन पेजमा

जनकपुर व्यापार संघको अध्यक्षमा भण्डारी निर्वाचित

अजित तिवारी

जनकपुर, ३० भदौ। जनकपुर उद्योग, वाणिज्य संघको अध्यक्षमा सुरेन्द्र भण्डारी निर्वाचित भएका छन्। उनले १ हजार ६ सय ४४ सय मत ल्याई विजयी भएका हुन्। उनी एमाले समर्थित हुन्। भण्डारीले कांग्रेस समर्थित अध्यक्षका उम्मेदवार मनिषरमण साहलाई पराजित गरेका छन्। साहले १ हजार ५ सय ७२ मत ल्याए। साह, जनकपुर उद्योग, वाणिज्य संघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष थिए। यसअघिको चुनावमा वरिष्ठ उपाध्यक्षमा साहले भण्डारीलाई पराजित गरेको थिए। यस्तै, अध्यक्ष पदका अर्का उम्मेदवार जितेन्द्रप्रसाद साहले २ सय ८८ मत ल्याएका छन्। अध्यक्ष पदमा ६४ मत भने बदर भएका छन्।

जनकपुर व्यापार संघको नयाँ नेतृत्वका लागि शनिबार अबेरसम्म मतदान भएको थियो। मतगणना आइतबार विहानदेखि थालिएको हो। शनिबार अबेर

-बाँकी तीन पेजमा

कैदी फरार

झापा, ३० भदौ। झापामा जबर्जस्ती करणी मुद्दामा कैद भुक्तान गरिरहेका एक कैदी आइतबार फरार भएका छन्। फरार हुनेमा २४ वर्षीय जीवन साह छन्। प्रहरीका अनुसार भद्रपुरस्थित ओमसाई पाथीभरा अस्पतालबाट आज बिहान उनी फरार भएका हुन्। त्यहाँ उपचाररत साहलाई आज बिहान ३: ४० बजे सोही अस्पतालको शौचालय लगिएकामा शौचालयबाटै उनी फरार भएको प्रहरीको भनाइ छ। छातीमा समस्या भएपछि भद्रपुर नगरपालिका-५ घर भएका साहलाई यही भदौ २५ गते प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर लगिएको थियो। त्यहाँबाट थप

-बाँकी अन्तिम पेजमा

GUPTA BROTHER'S AUTO TRADE
MIRCHAIYA, 9815732999, 9805973429, 033-550585

MA DHAMINI AUTO CONCERN
GOLBAZAR, 9801591693

SNEHA AUTO ZONE
SIRAHA-7, THANA CHOWK, 033-520255, 9801552815

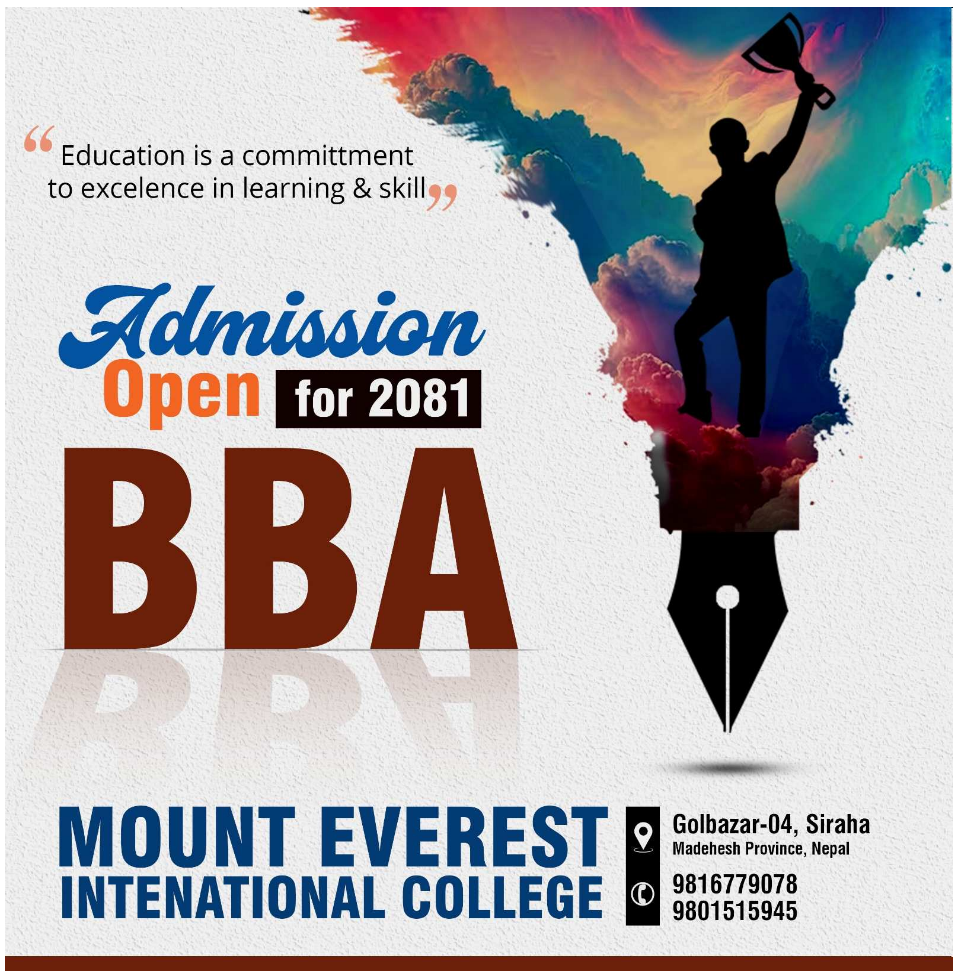

सम्पादकीय

निजी क्षेत्रमाथि अख्तियारको तरबार झुन्डिन नदेऊ !

निजी क्षेत्रलाई अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको क्षेत्राधिकारभित्र पार्ने प्रयत्न सैद्धान्तिक र व्यावहारिक दुवै दृष्टिबाट गलत देखिन्छ। विडम्बना, विधि निर्माताहरू भने यति स्पष्ट विषयमा अन्योलमा परेका छन्। संसद्मा विचाराधीन भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमा निजी क्षेत्र अख्तियारको कार्यक्षेत्रभित्र पार्ने प्रस्ताव गरिएको छ। यही प्रस्ताव लगायतका विषयमा सुझाव दिन प्रतिनिधि सभाको राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिले उपसमिति गठन गरेको हो। निजी क्षेत्रलाई पनि अख्तियारको कार्यक्षेत्रभित्र पार्ने विषय सम्भवतः कर्मचारीतहबाट प्रस्तावित भएको हो। नेपालको संविधान, २०७२ र राज्यले अपनाएको खुला अर्थतन्त्रविपरीत हुने यस्तो प्रस्तावमा पनि संसदीय समिति अलमलमा पर्नु आश्चर्यको विषय हो।

संसदीय समितिले प्रस्तावित कानुनमा व्यापक छलफल र अध्ययन गराउनु लोकतान्त्रिक अभ्यास नै हो। तर, निजी क्षेत्रलाई अख्तियारको कार्यक्षेत्रमा पार्ने विषय संद्धान्तिक र व्यावहारिक दुवै दृष्टिले अनुपयुक्त भएकाले त्यसमा अलमलिनु समय र स्रोतको अपव्यय मात्रै हुनेछ। पहिलो त अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिले अख्तियारको दुरुपयोग गरेमा कारबाही गर्न परिकल्पित निकाय हो। यसैले निजी क्षेत्रको क्रियाकलापमा यसलाई संलग्न गराउनु असंवैधानिक हुन्छ। दोस्रो, निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति राज्यले अपनाएको छ। स्वदेशी तथा विदेशी लगानी आकर्षित गर्न सरकारले विभिन्न सहुलियतसमेत दिएको देखिन्छ। अख्तियारको कार्यक्षेत्रमा पार्दा निजी क्षेत्र प्रोत्साहित हुँदैन। यसैले निजी व्यावसायिक क्षेत्रका प्रतिनिधिले यो प्रस्तावको विरोध गरेका हुनुपर्छ।

नेपाल वायु सेवा निगम लगभग धराशायी हुनुको एउटा कारण अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको अनावश्यक र अनुचित हस्तक्षेप पनि हो। व्यावसायिक संस्थाहरूमा यस्तो हस्तक्षेप प्रत्युत्पादक हुनेगरेको छ। यसैले निजी क्षेत्रलाई अख्तियारको चङ्गुलमा पार्नु आत्मघाती मूर्खता सिद्ध हुने देखिन्छ। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको इतिहास लगभग ६० वर्ष पुरानो भए पनि भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा खासै प्रगति हुन सकेको छैन। यसैले अख्तियारको कार्यक्षेत्र विस्तार होइन सीमित गर्ने विषयमा संसदीय समितिले छलफल सुरु गर्नुपर्ने हो। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको इतिहास पनि उज्यालो र उत्साहवर्धक छैन। राजनीतिक दलका नेताहरूले आफ्ना प्यादालाई अख्तियारलगायतका संवैधानिक निकायमा स्थापित गर्ने होडले सबै संस्थाको साख गिरेको छ।

अख्तियारले निगरानी गर्ने कानुन बन्यो भने निजी क्षेत्र नेपालमा लगानी गर्नबाट हच्किनेमात्र होइन पुँजी पलायनसमेत हुनेछ। मुद्दा खेप्नुपर्ने जोखिमको तरबार झुन्डिएको देखेपछि कुन् मूर्खले आफ्नो सम्पत्ति लगानी गर्ला ? यसैले पनि निजी क्षेत्रलाई अख्तियारको कार्यक्षेत्रमा पार्नु राज्यकै लागि प्रत्युत्पादक हुने निश्चित देखिन्छ।

बंगलादेशको राजनीतिक मूल्याङ्कन : युवालाई विदेश पठाउन सफल नेपालका नेताहरू भाग्यमानी

सरोज भट्टराई

युवाको निराशा लामो समयसम्म कायम रह्यो भने मुलुक र राजनीतिज्ञका लागि फाइदाजनक छैन भनेर अहिलेबाट मनन गर्नुपर्ने बेला आएको छ। राजनीतिज्ञहरूले उनीहरूको गुनासो सम्बोधन गर्न उपयुक्त कदम चाल्न नसक्दा नसोचेको परिणाम भोग्नुपर्ने हुनसक्छ। अन्ततः त्यसले देशका लागि विनाशकारी सावित हुन सक्छ। हो यस्तै अवस्था प्रधानमन्त्री शेख हसिनाको १५ वर्ष पुरानो स्थापनाकालमा भएको थियो। राजनीतिक उथलपुथलले त्यहाँको राजनीतिक माहोल परिवर्तन भएको छ। सन् १९७१ मा बंगलादेशको जन्म हुँदा यसको उत्पत्ति भएको देखिन्छ, जुन उनले अनुमान गर्न सकेनन्। अराजकता र विपक्षलाई दबाउन उनको दमनकारी उपायहरूले सिर्जना गरेको सुस्तताबाट राजनीतिक आँधीबेहरी बनेको थियो।

निस्सन्देह, हालैका विद्यार्थी आन्दोलन उनलाई सत्ताच्युत गर्नुको तत्काल कारण थियो॥ यो आन्दोलन बंगलादेशको स्वतन्त्रताको लागि लडेका १९७१ दिग्गजहरूको परिवारका सदस्यहरूको लागि आरक्षण कोटा विरुद्ध थियो। मुजिबुर रहमानले यो व्यवस्था लागू गरे पनि सैन्य शासनले यसलाई खारेज गरेको थियो॥ हसिनाले फेरि सुरु गरिन्। तथापि, २०१८ मा विद्यार्थीहरूको विरोधका कारण उनले यसलाई रद्द गर्नुपऱ्यो। फेरि यो उच्च अदालतले पुनर्स्थापित गऱ्यो, जसले आन्दोलनलाई उत्तेजित गऱ्यो। सर्वोच्च अदालतले कोटा घटाए पनि आन्दोलनकारीको आलोचना र सरकारको दमनकारी कदमका कारण चिसो हुन सकेको छैन र, उनी आफ्नो ज्यान बचाउन अगस्ट ५ मा भारततर्फ भागेकी थिइन् भन्ने इतिहास बनेको छ।

सेनाको पहलमा नोबेल पुरस्कार विजेता मोहम्मद युनुसको नेतृत्वमा सल्लाहकार सरकार गठन भएको छ। उनले एकातिर हसिनामाथि मात्र नभई उनका वफादार सरकारी अधिकारीहरू र अवामी लिगका सदस्यहरूमाथि बदला लिने र अर्कोतर्फ अल्पसंख्यक समुदायलाई सुरक्षाको आश्वासन दिने आन्दोलनकारीहरूसँग सामना गर्नुपर्छ। आखिर, अवामी लिग एउटा राजनीतिक शक्ति हो जसलाई ध्वस्त पार्न सकिँदैन। लोकतन्त्र पुनर्स्थापनाका लागि छिटोभन्दा छिटो निर्वाचन गराउने मार्गचित्र तयार गर्नु सरकारको मुख्य काम हो।

फर्केर हेर्दा बंगलादेश सन् १९७१ मा बनेको दक्षिण एसियाको सबैभन्दा कान्छो देश हो॥ यसअघि सन् १९४७ को अगस्टमा भारतको विभाजनको नतिजा भएको पश्चिम पाकिस्तान थियो। भारतको समर्थनमा स्वतन्त्रता हासिल गरेका मुजिबुर रहमानलाई अनुमति दिइएन। अगस्ट १५, १९७५, भारतको स्वतन्त्रता दिवसमा उनका दुई छोरी बाहेक परिवारका सबै सदस्यसहित उनको हत्या भएको थियो, देशको नेतृत्व गर्न सैनिक विद्रोहको नेतृत्व गरेका जियाउर रहमानले सन् १९७५ देखि १९८१ सम्म देशमा शासन गरेका थिए।

उनको स्थानमा अर्का सैनिक जनरल हुसेन मोहम्मद एरशादले १९८२ देखि १९९० सम्म देशमा शासन गरेका थिए। यसरी त्यहाँ १५ वर्षसम्म सैन्य शासन थियो। खालेदाको रूपमा बिस्तारै राजनीति परिवर्तन भयो। इरशाद र शेख हसिनाद्वारा मारिएका जियाउर रहमानकी विधवा जियाले संसदीय प्रणालीको पुनर्स्थापनाको लागि मार्ग प्रशस्त गरी एरशादको विरुद्धमा हात मिलाए। सन् १९९१ मा आम निर्वाचन गराउन कार्यवाहक सरकार गठन भएको थियो।

खालिदा जिया प्रधानमन्त्री भइन् र उनको पाँच वर्षको कार्यकाल पूरा भयो॥ सन् १९९६, २००१ र २००८ मा कार्यवाहक सरकारद्वारा निर्वाचन गराउने परम्परा जारी रह्यो। हसिनाले सन् १९९६ मा सरकार गठन गरिन्। २००१ मा खालिदा फेरि जितेे। सन् २००९ मा हसिना दोस्रो पटक निर्वाचित भएपछि, उनले २०११ मा यो प्रणाली खारेज गरिन्। खालिदाले यसको कडा विरोध गरे र अन्ततः उनले २०२४ को चुनावमा भाग लिइनन्।

उनलाई भ्रष्टाचारको आरोपमा जेलमा राखिएको थियो। विपक्षी आवाजप्रति हसिनाको असहिष्णुता र प्रतिपक्षलाई बेवास्ता गर्नु संयुक्त आन्दोलनको दोस्रो प्रमुख कारण थियो। देशमा एक्लै शासन गर्ने उनको निर्णयले अन्ततस् उनको पतनलाई सुनिश्चित गऱ्यो। हसिनाका कार्य र निर्णयहरू, एकपछि अर्को गर्दै, मानिसहरूले यो बुझाउन थाले कि उनी अब प्रजातान्त्रिक नेता रहेनन्, जसलाई सेनाले बारम्बार कब्जा गरेको शिशु लोकतन्त्रको नेतृत्व गर्न।

राजनीतिक परिदृश्यबाट उनको अचानक प्रस्थान उनको अधिनायकवादी शासनको प्रभाव मात्र होइन तर उनी प्रधानमन्त्री भएदेखि नै उनलाई सत्ताबाट हटाउने निरन्तर र ठोस प्रयासको प्रभाव थियो। शेख मुजिबुर रहमानको विरोध गर्ने शक्तिशाली तत्वहरूले उनको उत्तराधिकारी हेर्न मन पराएनन्। हसिनाले भारतसँग राम्रो सम्बन्ध भएको स्वतन्त्र र धर्मनिरपेक्ष बंगलादेशको नेतृत्व गर्नुहुनेछ। शेख मुजिबुर रहमानको शालिक तोड्नु र हिन्दू अल्पसंख्यक समुदायका घर जलाउनु केही उदाहरण हुन्। केही वर्षअघि सुरु भएको षड्यन्त्र पक्कै पनि उनको अधिनायकवादी शासनले विस्तारै बलियो हुँदै गयो।

यसबाहेक, खालिदाको नेतृत्वमा राजनीतिक शक्तिले थपेको इस्लामिक अतिवादले स्थितिलाई विस्फोट गराइदियो। स्वतन्त्रताको प्रारम्भिक दिनहरूमा स्वतन्त्रता युद्ध पीडितका परिवारका सदस्यहरूका लागि ३० प्रतिशत कोटा आरक्षित गर्ने कानुनी प्रावधान नैतिक रूपमा जायज थियो। दुई–तीन दशकपछि यसलाई पुनस् परिचय गराउनु व्यावहारिक थिएन। नयाँ पुस्ताले आफ्ना आमाबाबुले भोगेका अत्याचारहरू अनुभव गरेका छैनन्। सायद, जनताको संघर्षलाई वस्तुनिष्ठ रूपमा अभिलेख नगर्ने इतिहासका पुस्तकहरूबाट उनीहरूले सिकेका छैनन् होला।

आफ्नो अस्तित्व र राम्रो जीवनयापनका लागि लडिरहेका नयाँ पुस्ताले यस्तो आरक्षणको कुनै औचित्य देखेनन्। उनीहरूको रोजगारीका सीमित अवसरहरूले उनीहरूलाई आरक्षणको विरुद्ध विद्रोह गर्न बाध्य तुल्यायो। सामान्यतया, राजनीतिज्ञहरू आफूले भोगेको निरपेक्ष शक्तिले अन्धा हुन्छन्। तिनीहरू सत्ता छोड्न कहिल्यै हिचकिचाउँदैनन् र यसलाई कुनै पनि तरिकाले अडिग रहन चाहन्छन्। लामो समयसम्म सत्तामा रहँदा जनतालाई आफूप्रति घृणित बनाउँछ भन्ने कुरा उनीहरूले बुझेका छैनन्। युवाको बेरोजगारी र आम जनतामा निराशा ज्वालामुखी झैं एक्कासी फुट्न सक्छ।

हाम्रा नेताहरूले बंगलादेशको पछिल्लो राजनीतिक घटनाक्रमबाट पाठ सिक्नुपर्छ। एकातिर युवा र जनतामा दीर्घकालिन निराशा रहिरहने र राजनीतिज्ञहरूले उनीहरूको गुनासो सम्बोधनका लागि उपयुक्त कदम नचाले भने अर्कोतिर देशका लागि विनाशकारी सावित हुन सक्छ। हाम्रा नेताहरू भाग्यमानी छन् र उनीहरूले दैनिक सयौं युवाहरूलाई प्रवासी कामदारका रूपमा विदेश पठाएकोमा उनीहरूले आफैंलाई धन्यवाद दिनै पर्छ, र सरकारले उनीहरूका लागि नयाँ गन्तव्यहरू खोजिरहेको छ।

मलेसिया र खाडीमा श्रमिक कटौती, नेपालले के गर्ने ?

आभास बुढाथोकी

काठमाडौं, ३० भदौ। दुई दशकदेखि नेपालको मुख्य श्रम गन्तव्यका रुपमा रहेका मलेसिया तथा खाडी मुलुकले ठूलो मात्रामा नेपाली श्रमिक कटौती गर्न थालेपछि त्यसको प्रभाव समेत नेपालको श्रम बजारमा देखिन थालेको छ। मलेसिया सहित खाडीका मुलुकले श्रमिक मागमा कटौती गर्दा अहिले त्यहाँ जाने नेपाली श्रमिकको संख्यामा वर्षेनि ठूलो गिरावट आइरहेको छ। वैदेशिक रोजगार विभागका अनुसार गत वर्षको तुलनामा यस वर्ष वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकको संख्यामा ३.८९ प्रतिशतले कमी आएको छ। कुनै समय खाडी राष्ट्र साउदी, कुवेत, यूएई, ओमनमा नेपाली श्रमिकको ठूलो संख्यामा नेपालीहरु जान्थे। अहिले यो क्रम घटेको विभागको तथ्यांकले देखाउँछ। साउदीमा तीन वर्षमा जाने श्रमिकको संख्यामा कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा १ लाख ८८ बाट घटेर ०८१/०८१ सम्म आइपुग्दा १ लाख ४१ हजारमा झरेको छ।

कुनै समय ठूलो संख्यामा नेपाली श्रमिक भित्राउने मुलुकमध्ये कतार पनि एक थियो। तर, विश्वकप पछि कतारले पनि श्रमिकहरु कटौती गर्दै लगेको छ। आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा १ लाख ८४ हजार श्रमिक लिएको कतारले आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ मा १ लाख ३४ हजार ६९९ श्रमिक लिएको थियो। पछिल्लो समय खाडीको पहिलो श्रम गन्तव्य यूएईमा भने नेपालीको रोजाइ बढेको देखिन्छ। हाल यूएई नेपालको प्रमुख श्रम गन्तव्य मानिन्छ। यूएईमा रोजगारीको खोजीमा आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा १ लाख २२ हजार, ०७९/०८० मा १ लाख १६ हजार ०८०/०८१ मा भने बढेर १ लाख ९३ हजार गएका थिए।

मलेसियामा ठूलो गिरावट

विभागकै अनुसार अहिले सबैभन्दा ठूलो श्रमिक गिरावट मलेसियामा आएको छ। नेपालको प्रमुख श्रम गन्तव्य मानिएको मलेसियामै नेपाली श्रमिक मागको संख्यामा धेरै कमी आएको तथ्यांकले देखाउँछ। पछिल्लो तीन वर्षको तथ्यांक हेर्दा मलेसिया जाने श्रमिकको संख्यामा कमी आएको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा ३ लाख ६६ हजार मलेसिया गएका थिए। आर्थिक वर्ष ०७९/०८० मा घटेर यो संख्या २ लाख ५९ हजारमा खुम्चियो। आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ सम्म आइपुग्दा मलेसिया जाने श्रमिकको संख्या १ लाख ३ हजारमा सीमित भयो।

चालु आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को पहिलो महिना साउनमा पनि मलेसिया जाने श्रमिकको संख्यामा ठूलो कमी आएको छ। साउनमा मलेसियामा १ हजार ३४४ जना वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन्। जबकि अघिल्लो आर्थिक वर्षमा साउनमा मात्रै ९ हजार २३८ जना श्रमिक रोजगारीको खोजीमा मलेसिया गएका थिए। विभागका निर्देशक गुरुदत्त सुवेदी कतार र मलेशियाले श्रमिकहरु कटौती गर्दै लगेको बताउँछन्।

नेपालका लागि खुम्चिँदै अवसर

श्रम गन्तव्य मुलुकमा भने नेपाली श्रमिकका लागि अवसर पनि खुम्चिँदै गएको देखिन्छ। वैदेशिक रोजगारसम्बन्धी जानकारहरु विगतमा जस्तो नेपाली श्रमिकका लागि अवसर नभएको बताउँछन्। वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरु कोभिड संक्रमणपछि निम्तिएको आर्थिक संकट र आप्रवासी श्रमिक ल्याउन कडाइ गरेकाले पनि नेपाल श्रमिकको लैजान कम गरेको बताउँछन्। उनीहरु भन्छन्, ‘कोभिड पछि निम्तिको आर्थिक संकटले त्यहाँका उद्योग, कलाकारखाना र व्यवसाय धरासाय भएकाले पनि अवसहरु हिजो जस्तो छैन।’ वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका अध्यक्ष राजेन्द्र भण्डारीका अनुसार खाडी र मलेसियामा श्रमिकका लागि आउने माग कम हुँदै गएको बताउँछन्। ‘पहिले जुन संख्यामा श्रमिकको माग आउँथ्यो, अहिले त्यो छैन। वर्षैपिच्छे यो डिमाण्ड घटिरहेको छ’, उनी भन्छन्। श्रम गन्तव्य मुलुकले आन्तरिक रोजगारी सिर्जना जोड दिनेगरी नीति ल्याउँदा पनि विदेशी श्रमिक लैजान कम गरेको उनी सुनाउँछन्। त्यसको प्रत्यक्ष प्रभाव नेपाली श्रम बजारमा परिरहेको छ।

त्यस्तै नेपालबाट श्रमिक पठाउँदा हुने ढिलाइले पनि नेपाली श्रम बजार अन्यत्र खोसिँदै गएको उनी सुनाउँछन्। ‘श्रमिक पठाउँदा चाहिने मागपत्र प्रमाणीकारणमा हुने ढिलाइ र डकुमेन्टेसनजस्ता प्रक्रियाहरु झन्झटिलो छ’, उनले भने, ‘यही कारण पनि रोजगारदाताहरु नेपालबाट श्रमिकहरु लैजान अनिच्छुक देखिन्छन्।’ यसको लाभ अन्य मुलुकले लिइरहेको उनले बताए। नेपालको प्रमुख श्रम गन्तव्य मलेसियाले गत मार्चदेखि नै आप्रवासी श्रमिक लैजान कटौती गरेको थियो। आप्रवासी श्रमिक लैजान कडाइ गरेपछि यसको प्रभाव नेपालमा पनि परेको छ। गत मार्चदेखि मलेसियाले आप्रवासी श्रमिक लैजान कडाइ गरेको थियो। मलेसियाले १५ प्रतिशत मात्रै आप्रवासी श्रमिक राख्ने नीति लिएको छ। जसको प्रभाव नेपालमा पनि देखिएको छ।

नेपाललाई के पाठ ?

नेपालीको रोजगारीको ठूलो हिस्सा वैदेशिक रोजगारीमा निर्भर छ। सरकारी तथ्यांक अनुसार वार्षिक साढे सात लाख श्रमिकहरु नेपालीहरु रोजगारीको खोजीमा विदेश जाने गरेका छन्। राष्ट्रिय जनगणना ०७८ को तथ्यांकअनुसार नेपालबाट २१ लाख ९० हजार लाख नेपालीहरु विदेशिएका छन्। तीमध्ये वैदेशिक रोजगारी र अध्ययनका लागि जोनहरु छन्। मुलुकको ठूलो जनसंख्या वैदेशिक रोजगारीमा निर्भर भएको बेला प्रमुख श्रम गन्तव्यमा मुलुकमा श्रमिक कटौतीको असर नेपालमा पर्ने विज्ञहरु बताउँछन्। उनीहरुका अनुसार दुई दशकदेखि वैदेशिक रोजगारीमा ठूलो युवा शक्ति आश्रित यसको असर रोजगारीमा पर्ने देखिन्छ।

तर प्रमुख श्रम गन्तव्यमा श्रमिक कैटौतीको विषयलाई भने नेपालले पाठका रुपमा हेर्नुपर्ने

–बाँकी तीन पेजमा

मलेसिया र...

उनीहरु बताउँछन्। श्रम आप्रवासन मामलाका जानकार डा. गणेश गुरुङ श्रमिक परम्परागत गन्तव्य मुलुकमा श्रमिक कटौती भइरहदा नयाँ श्रम गन्तव्यका लागि ढोका खोल्नुपर्ने बेला आएको बताउँछन्। 'लामो समय हामी खाडी र मलेसिया जस्ता परम्परागत श्रम गन्तव्यमा निर्भर भयौं, उनले भने, 'अब तिनको विकल्पमा युरोप, जापान, कोरियाजस्ता नयाँ मुलुकहरुमा श्रम गन्तव्यको अवसरहरु खोज्नुपर्नेबेला आएको छ।' उनले नयाँ गन्तव्य मुलुकमा श्रम सम्झौता गरेर जी टू जी र संस्थागतरुपमा श्रमिक पठाउने बाटो खोल्नुपर्ने बताए।

यसको लाभ श्रमिक र राज्य दुवैलाई हुने उनले बताए। श्रम विज्ञ रामेश्वर नेपालले भने नेपालले अब आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न तर्फ ध्यान दिनुपर्ने बताउँछन्। 'प्रमुख श्रम गन्तव्यमा मुलुकमा भइरहेको श्रमिक कटौती गरेको विषयलाई अवसरका रुपमा हेरिनुपर्छ', उनी भन्छन्, गन्तव्य मुलुकहरुले, 'यसलाई एउटा संकेतको घण्टीका रुपमा लिएर अहिलेबाट नै मुलुकभित्रै रोजगारीका दीर्घकालीन योजनाहरु बनाउनतर्फ लाग्नु जरुरी छ।' उनले वैदेशिक रोजगारी दीर्घकालीन उपाय नभएको भन्दै आन्तिरिक रोजगारी सिर्जनामै जोड दिनुपर्ने बताउँछन्। 'हामीले कहिलेसम्म श्रमिक बाहिर पठाइरहने ? यो दीर्घकालीन समाधान होइन। समयमै देशभित्रै रोजगारी सिर्जनामा ध्यान नदिए समस्या निम्ताउँन सक्छ', उनी भन्छन्।

तर विगतमा कर्मकाण्डी र अवैज्ञानिक खालका रोजगारीका कार्यक्रमहरु ल्याउन नहुने बताउँछन्। 'प्रधानमन्त्री रोजगार जस्ता कार्यक्रमहरु सफल हुन सकेनन्', उनले भने, 'अब रोजगारीका कार्यक्रमहरु ल्याउँदा अर्थपूर्ण र दिगो हुने खालका ल्याउनुपर्छ।'

बैंकबाट ग्राहकको कागजात दुरुपयोगः असम्बन्धित व्यक्तिले निकाले ऋण, फेरि १० करोड लिने प्रयास

किशोर बुढाथोकी

विराटनगर, ३० भदौ। मोरङको बेलबारी नगरपालिका–३ का प्रतापकुमार थापाको विराटनगरस्थित लक्ष्मी सनराइज बैंकमा खाता छ। गाडी किन्नका लागि उनले सन् २०१५ मा ऋण लिए। ऋण लिँदा छोरा प्रभाष थापालाई व्यक्तिगत ग्यारेन्टी राखे। गाडी किन्नलाई लिएको ऋण तिरिसकेका छन्। गाडी प्रतापकै नाममा आइसकेको छ। बेलबारीस्थित उनको घरमा सांग्रिला बैंक भाडामा बसेको छ। कारोबारका क्रममा सांग्रिला बैंकले कर्जा सूचना केन्द्र कमलादी काठमाडौंबाट 'सीआईसी' रिपोर्ट मगायो। त्यो रिपोर्टको जानकारी पाएपछि उनी छाँगाबाट खसेजस्तै भएका छन्।

'मेरै घरमा भाडामा बसेको सांग्रिला बैंकबाट १० लाख ऋण लिन खोजेको थिएँ। बैंकले 'सीआईसी' रिपोर्ट मगायो। त्यो रिपोर्टमा असम्बन्धित व्यक्तिले छोरा प्रभाषलाई व्यक्तिगत ग्यारेन्टी राखेर लक्ष्मी सनराइज बैंकबाट ऋण लिइरहेको देखिन्छ। फेरि पनि त्यही बैंकबाट १० करोड रूपैयाँ निकाल्ने प्रयास गर्दै रहेछन्,' प्रताप भन्छन्। उनका अनुसार चिन्दै नचिनेको रामेश्वर सेढाईं क्षेत्रीले छोरा प्रभाषलाई व्यक्तिगत ग्यारेन्टी राखेर लक्ष्मी सनराइज बैंकको वीरगन्ज शाखाबाट २०७७ जेठ १४ मा ४८ हजार ८ सय ६७ र २०७७ जेठ १७ मा २६ लाख ७६ हजार ९ सय ६२ रुपैयाँ ऋण लिएको देखिन्छ। २ पटकसम्म ऋण निकालिसकेका रामेश्वर फेरि १० करोड रुपैयाँ ऋण लिनलाई स्वीकृति गराउने प्रक्रियामा रहेको पाइएको प्रताप बताउँछन्।

प्रताप र प्रभाष बाबु–छोराले आइतबार विराटनगरमा पत्रकार सम्मेलन गरेर लक्ष्मी सनराइज बैंकले कागजात दुरुपयोग गरिदिएको गुनासो गरे। व्यक्तिगत सम्पत्ति विवरणको कागजात असम्बन्धित व्यक्तिलाई उपलब्ध गराएर बैंकले आफूलाई फसाएको गुनासो प्रभाषको छ उनी बेलबारी नगर अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट पनि हुन्। बैंकसँग मिलेमतो गरेर रामेश्वरले गत साउन २१ गते १० करोड 'ट्रमलोन' लिनका लागि आफूलाई पुनः व्यक्तिगत ग्यारेन्टी राखेर कारबाही प्रक्रिया अघि बढाएको पाइएको प्रभाषले बताए। आफ्नो कागजात प्रयोग गरेर अर्कै व्यक्तिले कर्जा निकाल्ने गरिरहेका कारण वित्तीय सुरक्षामा प्रश्न उठेको उनी बताउँछन्।

बैंकको विराटनगर शाखाका कर्मचारीले रकम लेनदेन गरेर आफ्नो सम्पत्ति विवरणको कागजात रामेश्वरलाई उपलब्ध गराएको र उनले वीरगन्ज शाखाबाट ऋण लिइरहेको दाबी प्रभाषले गरेका छन्। 'मलाई बैंक ग्यारेन्टी राखेर यसअघि २ पटक ऋण लिइसकेको देखिन्छ फेरि १० करोडको तयारीमा रहेछन्। म रामेश्वर सेढाईं क्षेत्रीलाई चिन्दिन। देखेको पनि छैन। हाम्रो पारिवारिक नातासम्बन्धको मान्छे पनि हैन। कसरी मेरो कागजात प्राप्त गरेर मलाई नै ग्यारेन्टी राख्दै ऋण निकाले र पुनः ऋण निकाल्ने प्रक्रिया अघि बढाए भनेर हामी अचम्ममा परेका छौं,' उनी भन्छन्।

उनले बैंकका कर्मचारीले कागजात बिक्री गरेका कारण रामेश्वरले सहजै ऋण लिन पाइरहेको आरोप पनि लगाए। 'विराटनगरको लक्ष्मी सनराइजमा मेरो बुवाको खाता छ। त्यहाँबाट ऋण लिँदा मेरो सम्पत्ति विवरणको कागजात बुझाएको थिएँ,' उनको दाबी थियो, 'त्यही कागजात रामेश्वरले हात पारेका हुन्। कर्मचारीले बेचिदिएछन्।' 'यो घटनाले मसहित मेरो परिवार पीडामा छ। सम्बन्धित बैंकसँग कुरा राख्दा पनि सुनुवाइ भएन। हामी सुधार गर्छौं भन्ने जवाफ मात्रै आयो। कतै नभएपछि न्याय खोज्दै आएका हौं,' पत्रकार सम्मेलनमा प्रभाषले भने। लक्ष्मी सनराइज विराटनगरबाट रामेश्वरको कारोबार वीरगन्जस्थित शाखामा भइरहेको उनले बताए।

विराटनगरस्थित बैंकका म्यानेजर सुदीप रायमाझीले आफूहरुबाट गल्ती भएको स्वीकार गरेको दाबी प्रभाषको छ। 'म्यानेजरले कर्जा सूचना केन्द्रमा पत्राचार गरेर 'सीआईसी' रिपोर्टमा बाँकी रहेका सबै कर्जाहरु हटाउन लगाउँछौं भन्नुभएको थियो,' प्रभाषले भने, '२ दिनपछि पुनः हेर्दा सुरु लिएको ऋण हटाएको र १० करोड ऋण लिन गरिएको प्रक्रिया जस्ताको तस्तै रहेको देखिन्छ।' लक्ष्मी सनराइज बैंकसँग अहिले कुनै कारोबार नभएको अवस्थामा आफ्ना सम्पूर्ण कागजात बैंकको वीरगन्ज शाखामा कसरी पुग्यो ? र कसले पुऱ्यायो ? भनेर उनले प्रश्न गरेका छन्। प्रभाष आफूले अहिलेसम्म रामेश्वरलाई नचिनेको र नदेखेको बताउँछन्। 'बैंकको नियमअनुसार कर्जा प्रवाह गर्दा एकाघरको अंश लाग्ने सदस्यहरुलाई मात्र व्यक्तिगत ग्यारेन्टी राख्न मिल्ने प्रावधान हुँदाहुँदै अपरिचित रामेश्वरलाई कर्जा प्रवाह गर्दा मलाई कसरी ग्यारेन्टी राखियो ?,' उनले प्रश्न गरे, 'यो बदमासीले बैंकहरुले कतिसम्म गर्छन् भन्ने प्रष्ट हुन्छ।'

प्रभाषले आफूजस्तै अन्य धेरै व्यक्तिलाई बैंकले फसाएको हुनसक्ने बताए। उनले यस घटनामा दोषीलाई कारबाही गरिनुपर्ने मागसमेत गरेका छन्। विराटनगरस्थित बैंकका प्रबन्धक सुदीप रायमाझीले कहिलेकाहीं गल्ती हुनसक्ने बताए। 'कसरी गल्ती भयो भनेर आन्तरिक हिसाबले अनुसन्धान गर्दैछौं लक्ष्मी र सनराइज बैंक १ वर्षअघि मर्ज भएका हुन्। त्यस क्रममा पनि गल्ती भएको हुनसक्छ अनुसन्धानपछि मात्रै सबै कुरा प्रष्ट हुन्छ,' उनले भने। कसैले कर्जा लिँदा सम्पत्तिमा हक लाग्नेलाई मात्रै 'पर्सनल ग्यारेन्टी' राख्न मिल्ने उनको भनाइ छ। 'उहाँ (प्रभाष)ले बैंकमा आएर कुनै कागजात 'थिच्नु' भएको छैन। व्यक्तिगत हिसाबले केही गरेको देखिँदैन। गल्ती कसरी भयो भनेर खोज्दैछौं,' प्रबन्धक रायमाझी भन्छन्।

सर्लाहीको हरिवन...

एकलौटी रूपमा अघि बढ्न खोज्दा बजेटमा कुरा मिल्न नसकेको जानकारी दिए। उनले बजेट नआउँदा सामाजिक सुरक्षा भत्ता, कर्मचारी तलब, प्रशासनिक खर्चसहित योजनाको काम अघि बढ्न नसकेको बताए। हरिवन–१० का वडाध्यक्ष शम्भु मैनालीले समयमा बजेट ल्याउन चासो नदिने तर विभिन्न कार्यक्रममा गाडीको प्रयोग गर्ने गरेकाले गाडी नियन्त्रणमा लिई साँचो प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको जिम्मा लगाइएको जानकारी दिए। 'बजेट नल्याई विभिन्न कार्यक्रममा पुग्नका लागि नगरपालिकाको सरकारी गाडी प्रयोग गर्न पाइँदैन, त्यही भएर हामीले गाडी नियन्त्रणमा लिएर साँचो अधिकृतको जिम्मा लगाएका छौं,' उनले भने, 'बजेट नआउन्जेलसम्म साँचो नदिन अधिकृतलाई आग्रह गरेका छौं।' वडाध्यक्षहरूले बजेटका लागि वार्ता र संवादका हरेक ढोका खुला रहेको समेत जानकारी दिए। मेयर बुढाथोकीले जारी विवाद मिलाएर बजेट ल्याउने प्रयास भइरहेको जानकारी दिए। उनले गाडी नियन्त्रणमा लिंदा पनि आफूलाई फरक नपर्ने बताए। 'विवादकै कारण अहिलेसम्म बजेट आउन सकेको छैन, वडाध्यक्षहरूको आफ्नै किसिमको योजना छ, मेरो आफ्नै किसिमको योजना छ, यसमै कुरा मिल्न सकेको छैन,' उनले भने, 'विवाद मिलाउने प्रयास भइरहेको छ।'

इजरायलका लागि नक्कली कागजात बनाउनेमाथि कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढ्यो

काठमाडौँ, ३० भदौ। इजरायलको केयरगिभरका लागि पेस भएका नक्कली कागजात बनाउनेमाथि कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढेको छ। श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्री शरतसिंह भण्डारीको निर्देशनपछि वैदेशिक रोजगार विभागले कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाएको हो। केयरगिभरका लागि आवेदन दिएकाहरूमा १८४ वटा आवेदनमा कागजात नक्कली भेटिएको थियो। त्यसका लागि मन्त्रालयका उपसचिव मेधनाथ रिमालको संयोजकत्वमा ५ सदस्यीय छानबिन समिति गठन गरेको थियो। उक्त समितिले बुझाएको प्रतिवेदनको आधारमा मन्त्री भण्डारीले विभागलाई कारबाही निर्देशन दिएका हुन्। सोही आधारमा विभागले कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाएको हो।

विभागका महानिर्देशकको नेतृत्वमा रहेको छनौट समितिको पहिलो बैठक बसेको छ। उक्त बैठकले मन्त्रालयबाट पेस भएको प्रतिवेदनका विषयमा छलफल भएको थियो। छलफलको क्रममा कैफियत देखिएका आवेदकहरूमाथि कसरी कारबाही गर्ने भन्ने विषयमा समेत छलफल भएको थियो। अब श्रम मन्त्रालयका सचिवको नेतृत्वमा रहेको निर्देशन समितिको बैठकले समेत आवश्यक निर्देशन दिनेछ। त्यसपछि विभागले कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाउनेछ।

विभागको इजरायल हेर्ने शाखाका निर्देशक गिरिराज ज्ञवालीले कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढेको बताए। मन्त्रालयले तयार पारेको प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि विभागले निर्णय गरेपछि हुने बताए। आवेदकहरूले निवेदनमा पेस गरेका कागजात छानबिन गर्दा कैफियत देखिएपछि केयरगिभर छनोट प्रक्रिया स्थगित गरिएको थियो। समितिले छानबिन गरेका कूल तीन हजार ४३१ आवेदनमध्ये १८४ वटामा कैफियत भेटिएका थियो।

इजरायलको रोजगारीका लागि सार्वजनिक सूचनामा सरकारी मान्यता प्राप्त तालिम प्रदायक संस्थाबाट केयरगिभरसम्बन्धी तीन महिनाको तालिम प्राप्त गरेको हुनुपर्ने प्रावधान उल्लेख थियो। तर, कतिपयले नक्कली कागजात बनाउँदै आवेदन दिएका थिए। त्यसरी आवेदन दिएका ५६३ जनाको रद्ध गरेको थियो। त्यसपछि चौतर्फी विवाद उठेपछि मन्त्रालयले समेत छानबिन समिति गठन गरेको थियो। छानबिनको क्रममा समितिले समेत १८४ आवेदनमा कैफियत देखाएको हो।

इजरायलले २ हजार कामदार माग गरेको थियो। जसका लागि चार हजार २४ जनाले आवेदन दिएका छन्। विभागले तीन हजार ४६१ जनाको नामावली इजरायल पठाएको थियो। तीमध्ये दुई हजार २०४ जनाको नाम 'लक्की ड्र'मार्फत छानिएको छ। इजरायलको जनसङ्ख्या तथा अध्यागमन प्राधिकरण (पीबा)ले गोला प्रथामार्फत उनीहरूको नाम छानेको थियो। नेपालमा छानबिन नसकिएकाले पीबाले 'लक्की ड्र'को सूची भने नेपाल पठाएको छैन।

जापानिज इन्सेफ्लाइटिसका कारण ज्यान गुमाउने दर उच्च, खोप लगाउन आग्रह

काठमाडौँ, ३० भदौ। यस वर्ष जापानिज इन्सेफ्लाइटिसको सङ्क्रमणबाट १४ जनाको ज्यान गएको छ। ६१ जनामा जापानिज इन्सेफ्लाइटिस सङ्क्रमण पुष्टि भएकोमा १४ जनाको ज्यान गएको स्वास्थ्य सेवा विभागअन्तर्गत परिवार कल्याण महाशाखाको बाल स्वास्थ्य तथा खोप शाखाका प्रमुख डा. अभियान गौतमले जानकारी दिए। यसपालि गएको वर्षको भन्दा सङ्क्रमण घटेको भए पनि ज्यान गुमाउने दर उच्च देखिएको हो। अघिल्लो वर्ष एक सय सात जनामा सङ्क्रमण पुष्टि भएकोमा सात जनाको ज्यान गएको थियो। नेपालमा भदौको मध्यदेखि असोजको मध्यसम्मलाई जापानिज इन्सेफ्लाइटिसको उच्च जोखिम भएको समय मानिन्छ। जापानिज इन्सेफलाइटिस भाइरस क्युलेक्स लामखुट्टेले सार्छ। यो रोग सार्ने लामखुट्टेहरू बिहान र बेलुका सक्रिय हुन्छन्।

सङ्क्रमित चराचुरुङ्गी र सुँगुरलाई टोक्ने लामखुट्टे शुरूमा आफू सङ्क्रमित हुन्छ र त्यसले टोक्दा मानिसमा सङ्क्रमण सर्छ। जापानिज इन्सेफलाइटिस भाइरस पनि डेङ्गी, येलो फिभर र वेस्ट नाइल भाइरसहरूको वर्गमै पर्छ। उच्च ज्वरो आउनु, मुर्छा पर्नु, घाँटी अरो हुनु, बोल्न नसक्ने अवस्थामा पुग्नु, शरीर अनियन्त्रित भएर कामिरहनु, मांसपेशी कमजोर हुनु वा पक्षाघात हुनु यो रोगका लक्षण हुन्। यो रोगको छुट्टै उपचार छैन। रोगका लक्षण अनुसार बिरामीको उपचार गरिन्छ। धैरैजसो १५ वर्षमुनिका बालबालिकामा यो रोग देखिन्छ।

सरकारले सन् २०१६ देखि नै १२ महिना उमेरका बालबालिकालाई जापानिज इन्सेफ्लाइटिस विरुद्धको खोप निःशुल्क लगाउने गरेको छ। खोप लगाएमा इन्सेफ्लाइटिसको सङ्क्रमण भइहालेमा पनि जटिलता र मृत्यु नहुने स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ता प्रकाश बुढाथोकीले बताए। उनले आफ्ना बालबालिकालाई नछुट्याई खोप लगाउन पनि आग्रह गरे।

जनकपुर व्यापार...

साँझसम्म भएको मतदानमा ३ हजार ५ सय ७२ मत खसेको थियो। जनकपुर उद्योग, वाणिज्य संघका ४ हजार ६५ मतदाता छन्। निर्वाचन समितिका अनुसार पहिलो चरणमा अध्यक्ष, वरिष्ठ उपाध्यक्ष र महिला उपाध्यक्षको मतगणना गरिएको छ। दोस्रो चरणमा महासचिव, सचिव, कोषाध्यक्ष र सदस्यको मतगणना हुनेछ।

बालबालिकाले आफै मोबाईल चलाउँदैनन्। अभिभावकले अत्याधिक मोबाईल प्रयोग गर्दा उनीहरुले पनि देखेर सिक्छन् र लत बस्छ।

जनमत पार्टीका उपाध्यक्षले उठाए इपीजी प्रतिवेदन खारेजीको माग

काठमाडौं, ३० भदौ। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले नेपाल भारत प्रबुद्ध समूह (इपीजी) प्रतिवेदन बुझ्नका लागि भारतलाई दबाब दिइरहेको बेला जनमत पार्टीले सो प्रतिवेदनलाई स्वीकार गर्न नसकिने र त्यसको खारेजीका लागि मधेसीहरू आवाज उठाउनु पर्ने बताएका छन्। जनमत पार्टीका उपाध्यक्ष ई.दीपक साहले इपीजीको प्रतिवेदनले नेपाल–भारत सीमावर्ती बासिन्दाले भोगिरहेको समस्यालाई सम्बोधन नगरेकाले प्रतिवेदन स्विकार्न गर्न सकिने र त्यसलाई सम्पूर्ण मधेसीहरू एकजुट भएर खारेजीका लागि अबाज उठाउनुपर्ने बताएका छन्। उनले आफ्नो सामाजिक सञ्जालमा लेखेका छन्, ‘इपीजीमा सीमावर्ती क्षेत्रका जनताको प्रतिनिधित्व नभएकाले प्रतिवेदन पुनरावलोकन गर्नुपर्छ।’

प्रतिवेदनले नेपाल–भारत सम्बन्धको पुनरावलोकन गर्ने भनिए पनि, मधेसी समुदायको विशेष आवश्यकता र समस्या सम्बोधन नगरेको उल्लेख गर्दै उनले मधेसी समुदायको ऐतिहासिक सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक र राजनीतिक सम्बन्ध भारतसँग रहेको छ, जुन यो प्रतिवेदनले उपेक्षा गरेको उल्लेख गरेका छन्। मधेसी समुदायको लागि नेपाल–भारत खुला सिमाना जीवनयापनको आधार हो बताउँदै उपाध्यक्ष साहले प्रतिवेदनले यसलाई कडा व्यवस्थापन गर्ने र नियन्त्रण गर्ने सुझाव दिन सक्ने र त्यसले मधेसीको दैनिक जीवनमा ठुलो प्रभाव पार्न सक्ने बताए। सीमा क्षेत्रमा भइरहेको आप्रवासन, रोजगारी, र आर्थिक क्रियाकलापलाई सहज बनाउन प्रतिवेदनले ठोस योजना पेस गरेको उल्लेख गर्दै उपाध्यक्ष साहले नेपाल र भारतबिच मधेसमा हुने पारिवारिक, धार्मिक, र सांस्कृतिक सम्बन्ध प्रतिवेदनले कमजोर बनाउने बताएका छन्।

मधेसीहरू भारतमा रहेको सांस्कृतिक सम्पत्ति र धार्मिक केन्द्रहरूसँग गहिरो सम्बन्ध राख्छन्। यदि प्रतिवेदनले सीमालाई कडाइ गरेमा, यी सम्बन्धमा अवरोध उत्पन्न हुनेको बुझाइ रहेको छ। मधेसीको लागि भारतसँगको सम्बन्ध राजनीतिक मात्र नभएर भावनात्मक र सांस्कृतिक पनि रहेको उल्लेख गर्दै यसलाई कमजोर पार्नु मधेसी समुदायको पहिचान र हक हितको हनन हुने बताउँदै उनले प्रतिवेदनमा जलस्रोत व्यवस्थापनका सन्दर्भमा काठमाडौँदेखि धेरै टाढा रहेको मधेसीहरूको अधिकारलाई बेवास्ता गरिएको बताएका छन्।

भारतसँगको जलस्रोत साझेदारीमा मधेसीहरूको आवाज नसमेटिँदा यसले विकास परियोजनामा उनीहरूको पहुँच र लाभलाई सीमित गर्न सक्ने बताउँदै उपाध्यक्ष साहले इपीजी प्रतिवेदनले सुरक्षा सम्बन्धी सुझावहरू दिनेछ, जसले मधेसमा सैन्य उपस्थिति र सीमा सुरक्षा कडाइ गर्न सक्ने सम्भावना रहेको बताए। प्रतिवेदनले मधेसीहरूको राष्ट्रिय सुरक्षा चासोलाई समेट्न असफल भएको छ, जसले सशक्तीकरणको सट्टा उनीहरूको सुरक्षा कमजोर पार्न सक्छ। प्रतिवेदनले मधेसको भौगोलिक महत्वलाई ध्यानमा नराखी दुई देश बिचको सम्बन्धलाई पुनः परिभाषित गर्न सक्छ, जसले मधेसीहरूको सामरिक र आर्थिक सशक्तीकरणमा बाधा पुर्याउन सक्ने उनले बताए।

नेपाल–भारत सम्बन्धमा मधेसको विशेष महत्वलाई ख्याल नगरिएको र यसले मधेसी समुदायको भविष्यमा गहिरो असर पुर्‍याउने बताउँदै उनले प्रतिवेदनले मधेसी समुदायका यथार्थ समस्याहरू सम्बोधन नगरेकाले यसलाई खारेज गर्नका लागि मधेसी समुदायले एकजुट भएर माग उठाउनुपर्ने कुरामा जोड दिएका छन्।

गुरुङ जोडिएको मितेरी सहकारीको ठगीमा सीआईबीले अनुसन्धान थाल्यो

काठमाडौं, ३० भदौ। नेपाली कांग्रेसका उपसभापति धनराज गुरुङसमेत जोडिएको मितेरी सहकारीको ठगी प्रकरणमा नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरो (सिआइबी)ले अनुसन्धान थालेको छ। ललितपुरको महालक्ष्मीस्थानमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको मितेरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थामा भएको रकम अनियमितताबारे अनुसन्धान शुरु गरेको सीआईबीले जनाएको छ। रकम अनियमितताबारे निवेदन परेपछि अनुसन्धान शुरु गरेको सिआइबीका प्रवक्ता एवम् प्रहरी उपरीक्षक होविन्द्र बोगटीले जानकारी दिनुभयो। मुख्य रूपमा सहकारीका कर्मचारी र सञ्चालक समितिमाथि अनुसन्धान अघि बढाएको उनको भनाइ छ।

मितेरी सहकारीका अध्यक्ष कुम्भराज गुरुङले सहकारीको महाप्रबन्धक रहेका बेला धनराज गुरुङकी ज्योति गुरुङले १२ करोड ५० लाख रुपैयाँ ठगी गरेको भन्दै सहकारी रजिस्ट्रारको कार्यालयमा गत साउन महिनामा उजुरी दर्ता गरेको छ। धनराज गुरुङले भने श्रीमतीसँग आफ्नो सम्बन्धविच्छेद भइसकेको दाबी गर्नुभएको छ। तर सहकारीका अध्यक्ष कुम्भराज गुरुङले भने एक महिना अघिसम्म पनि ज्योती गुरुङको नाममा धनराजले नै पैसा तिरिरहेको भन्दै कसरी सम्बन्ध विच्छेद भयो भनेर प्रश्न उठाएको छ।

अख्तियार प्रतिवेदन

एक वर्षमा भ्रष्टाचारका २७ हजार उजुरी फछ्र्यौट, ९३२ वटा उजुरीमा विस्तृतमा अनुसन्धान

काठमाडौँ, ३० भदौ। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले एक वर्षमा २७ हजार ७१४ थान उजुरी स्क्रिनिङ तथा प्रारम्भिक छानबिनबाट फर्छ्यौट गरेको जनाएको छ। अख्तियारले आइतबार सार्वजनिक गरेको आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०८०–०८१ मा विभिन्न माध्यमबाट प्राप्त भएका २६ हजार ९१८ र अघिल्लो वर्षबाट जिम्मेवारी सरेर आएका ९ हजार २६८ उजुरी समेत गरेर कुल ३६ हजार १८६ वटा उजुरी प्राप्त भएकामा २७ हजार ७१४ अर्थात् ७६.५९ प्रतिशत उजुरी फर्छ्यौट भएको जानकारी दिएको हो।

आयोगका अनुसार स्क्रिनिङ र प्रारम्भिक छानबिन भएका फर्छ्यौट भएका २७ हजार ७१४ वटमा उजुरीमध्ये ९३२ वटाको उजुरीउपर विस्तृत अनुसन्धान गरिएको थियो। यस्तै १३ हजार ७१४ उजुरी तामेली गरिएको, ४९६ वटा उजुरीहरू उपर सुझाव दिई तामेली गरिएको र बाँकी १२ हजार ७८६ उजुरीउपर कानुन बमोजिम अन्य आवश्यक कारबाहीका लागि लेखि पठाएको आयोगको भनाइ छ। आयोगले प्रारम्भिक छानबिनको क्रममा रहेका ८ हजार ४७२ उजुरी आर्थिक वर्ष २०८१–०८२ मा जिम्मेवारी सरेर आएको पनि जनाएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०–०८१ मा १०५० वटा फाइलहरूको विस्तृत अनुसन्धान भई पेस भएकोमा कुल ८६ वटा बैठक बसेर २०१ वटा मुद्दा दायर गर्ने निर्णय भएको पनि आयोगको भनाइ छ।

माओवादी हिंसा कि सशस्त्र युद्ध ? विवाद समाधान नभएपछि प्रतिनिधिसभा बैठक स्थगित

काठमाडौं, ३० भदौ। नेकपा माओवादीको शसस्त्र युद्धलाई हिंसा भन्ने कि नभन्ने विषयमा विवाद हुँदा प्रतिनिधिसभाको आजको बैठक पनि बस्दै नबसी स्थगित भएको छ। नेकपा एमालेका सचिव योगेश भट्टराईले प्रयोग गरेको ‘माओवादी हिंसा’ शब्द संसदको रेकर्डबाट नहटाएसम्म प्रतिनिधि सभाको अवरोध नखोल्ने नेकपा माओवादी केन्द्रको अडानपछि आजको बैठक बस्दै नबसी स्थगित भएको छ। आइतबार दिउँसो १ बजेको लागि बोलाइएको बैठक सहमति खोज्न भन्दै सभामुख देवराज घिमिरेले दिउँसो २ बजे र सवा तीन बजेको लागि सार्नुभएको थियो। तर बैठक शुरु नै नभई सोमबार दिउँसो १ बजेको लागि आह्वान भएको छ।

आइतबारको संसद् बैठक खुलाउन बिहान सभामुख देवराज घिमिरेले प्रतिनिधिसभामा प्रतिनिधित्व गर्ने राष्ट्रिय दलका प्रमुख सचेतकसँग छलफल गर्नुभएको थियो। तर माओवादीका प्रमुख सचेतक हितराज पाण्डेले ‘माओवादी हिंसा’ शब्द संसदको रेकर्डबाट नहटाएसम्म अवरोध नखोल्ने अडान राखेको थियो। माओवादीको संसदीय दलको बैठकले नै माओवादी हिंसा भन्ने शब्द संसदको रेकर्डबाट नहटेसम्म बैठक चल्न नदिने निर्णय गरेको छ। आजै बिहान सभामुख घिमिरेलाई भेटेर हितराज पाण्डे, जनार्दन शर्मा, वर्षमान पुन, देवेन्द्र पौडेल, शक्ति बस्नेत लगायतका माओवादी नेताले एकपक्षीय नबन्न र प्रमुख प्रतिपक्षी दलको कुरा पनि सुन्न आग्रह गरेका छन्।

सभामुखले एमालेका सांसद योगेश भट्टराईले प्रयोग गरेको ‘माओवादी हिंसा’ शब्द असंसदीय नरहेको निर्णय सुनाउनु एकपक्षीय भएको भन्दै माओवादीले असहमति जनाएको हो। एमालेका सचिव योगश भट्टराईले गएको भदौ १२ गतेको प्रतिनिधि सभामा बोल्दा माओवादीको सशस्त्र युद्धलाई हिँसा भनेपछि विवाद शुरु भएको थियो।

कैदी फरार...

उपचारका लागि ओमसाई पाथीभरा अस्पतालमा रेफर गरिएको थियो।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी उपरीक्षक मिलन केसीको कमाण्डमा फरार कैदी साहको खोजी भइरहेको बताइएको छ। यसअघि इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडका एकजना थुनुवा हतकडी फुस्काइ फरार भएका थिए। फरार भएको चार दिनपछि भदौ ८ गते उनी बिर्तामोड बसपार्कबाट समातिएका थिए।

पत्रकार महासंघको चुनावी कार्यतालिका सार्वजनिक : नामावली प्रकाशन, मनोनयन दर्ता असोज ४ गते

काठमाडौं, ३० भदौ। आउँदो असोज १२ गतेका लागि तय भएको नेपाल पत्रकार महासंघको चुनावी कार्यतालिका सार्वजनिक भएको छ।

महासंघको निर्वाचन समितिले हिजो बेलुका सार्वजनिक गरेको कार्यतालिकाअनुसार नामावली प्रकाशन भएको छ भने असोज ४ गते बिहान १० बजेदेखि दिउँसो ३ बजेसम्मका लागि केन्द्रीय समितिका लागि मनोनयन दर्ताको समय निर्धारण गरिएको छ। यस्तै उम्मेदवारको नामावली प्रकाशन असोज ४ गते बेलुका ५ बजे हुनेछ। उम्मेदवारमाथि दाबी विरोध असोज ४ गते बेलुका ५ बजेदेखि असोज ५ गते दिउँसो २ बजेसम्म रहेको छ। उम्मेदवारले नाम फिर्ता लिने समय असोज ४ गते बेलुका ५ बजेदेखि असोज ५ गते ४ बजेसम्म रहेको छ। उम्मेदवारको अन्तिम नामावली असोज ५ गते बेलुका ६ बजे प्रकाशन हुनेछ।

कार्यतालिकाअनुसार प्रदेश समितिको मनोनयन दर्ता असोज ८ गते बिहान १० बजेदेखि दिउँसो ३ बजेसम्म रहेको छ। संस्थागत समिति, जिल्ला शाखा र प्रतिष्ठान शाखामा मनोनयन दर्ता असोज १० गते बिहान १० बजेदेखि दिउँसो ३ बजेसम्म रहेको छ। कार्यतालिका अनुसार मतदान असोज १२ गते बिहान ९ बजेदेखि दिउँसो ४ बजेसम्म हुने र मतगणना पनि मतदानको काम सकिएलगत्तै हुने निर्वाचन समितिले जनाएको छ।

काम गर्न विदेश जाने सोच बनाउँदै हुनुहुन्छ?

हुनुहुन्छ भने:

- श्रम तथा वैदेशिक रोजगारका विषयमा आवश्यक जानकारीका लागि स्थानीय तहमा क्रियाशील रोजगार सेवा केन्द्रमा सम्पर्क गर्नुहोस्।
- राहदानी बनाउँदाका बखत नै सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा रहेको आप्रवासी स्रोत केन्द्रमा सम्पर्क राख्नुहोस्।
- श्रम कल सेन्टरको निःशुल्क नम्बर ११४१ मा फोन गर्नुहोस्।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

मार्गानुगामी राष्ट्रिय दैनिकका लागि **प्रकाशक/सम्पादक** : कमलेश कुमार यादव, **सह–सम्पादक** : सत्य नारायण चौधरी, **प्रवन्धक** : नविन यादब, कानुनी सल्लाहाकार :कृष्ण प्रसाद दंगाल **कम्प्यूटर ले-आउट : मार्गानुगामी दैनिक कार्यालय** : गोलबजार न.पा-६ (सिरहा) फोन नं. ०३३५४०३५६, ९८५२८३२६३४ *e-mail :* mgnd2070@gmail.com, website : www.marganugami.com, **मुद्रक** : यदुवंशी अफसेट प्रेस, लहान, (सिरहा)